

Indgået

19 SEP. 2018

NAMMINERSORLUTIK OQARTUSSAT
GRØNLANDS SELVSTYRE
INATSISARTUT ALLATTOQARFIAT
BUREAU FOR INATSISARTUT
Box 1060 - 3900 Nuuk

Tillie Martinussen
Suleqatigiissitsisut sinnerlugit Inatsisartunut ilaasortaq

§ 37 naapertorlugu apeqqummut nr. 238/2018-imut akissuteqaat

18-09-2018
Suliap nr. 2018 - 17948
Allagaatit nr. 8740780

1. Naalakkersuisut pilersaaruteqarnerlutik Rigshospitaliinnanngitsoq danskilli napparsiviinik arlalinnik suleqateqalernissaminnut peqqissaasutut ilinniartut ilinniarnerminnut atatillugu sungiusaatigalugu sullivissaqartinniarlugit?

Postboks 1160
Oqarasuaat: 34 50 00
Fax: 34 55 05
3900 Nuuk
Email: pn@nanog.gl
www.naalakkersuisut.gl

Akissuteqaat:

Peqqissaasutut ilinniartuup peqqissaasunngorniat ilinniarnerminnut atatillugu sungiusaatigalugu sullivissaqartinnissaat akisussaaffigaa, ilinniartullu ilinniarnermut atatillugu sungiusaatigalugu sulliviit innersuusutigineqartut akuerinissaannut pisussaapput.

Danske regioner ilinniarnermut atatillugu sungiusaatigalugu sulliveqarnissaat pillugu Danmarkimi peqqissaasutut ilinniartut isumaqatigiissuteqarfigisarpai, Danmarkimilu ilinniarnermut atatillugu sungiusaatigalugu sullivissaqarneq assut tatineqaaqqavoq. Maani nunatsinni peqqissaasutut ilinniartuup danskit, skandinaviamiut nunallu tamalaat kattuffii ilinniartuup nunani allani ilinniarnermut atatillugu sungiusaatigalugu sulliveqarneq pillugu suleqatigisarpai. 2017-imi januaarimiit maannamut ilinniartut aqqanillit Danmarkimi ilinniartullu arfineq-pingasut nunani allani ilinniarnermut atatillugu sungiusaatitut sulliveqarsimapput.

Peqqissaasutut ilinniartimmi tamatuma annertusarnissaanut periarfissat annikitsutut nalilerpai, periarfissalli nutaat malinnaaffiguarlugit.

2. Naalakkersuisut pilersaarusiorsimanerlugu suut isumaginiarnerlugit napparsimasortatta utoqqartattalu peqqinnissaqarfimmi maannakkut annikillisarneqarsimaqisumi eqqortumik ikiorneqarnissaat pillugu?

Akissuteqaat:

Aallarniutigalugu erseqqissaassutigissavara Peqqinnissaqarfiup napparsimasut ukiui apeqqutaatinnagit ikiortarmagit, taamaattumik napparsimasut utoqqaallu napparsimasunut eqimattanut allanut sanilliullugu immikkoortinneqarneq ajorput.

Kikkut tamarmik pisussaaffimmittut pisinnaatitaaffimmittullu ikiorneqartarput. Apeqqummi allassimasutut Peqqinnissaqarfik 'assut annikillisarneqarsimanngilaq'. Peqqinnissaqarfilli sulisussarsiornermut tunngatillugu assut tatineqaaqqavoq.

Sulisussaaleqineq pissutigalugu Dronning Ingridip Napparsimmavissuani siniffiit matuneqarsimapput, sinerissamili siniffiit matuneqarsimanngillat. Nuna tamakkerlugu tunngaviummik upalungaarsimaneq atuuttuarsimavoq, kisianni

nunap annerpaartaani sulisut assut taarserarsimapput. Siniffiit matuneqartariaqaraluartut napparsimasut misissortinnissamut katsorsartinnissamullu utaqqisinnaangitsut tamarmik, soorlu kræfteqarnermik inalukkakkulluunniit qissallattoorsimanermik assut pasitsaanneqartut, katsorsarneqarsimapput.

3. Innuttaaqatitta napparsimasut maannakkut napparsimavinni ikiortariaqartut eqqarsaatigalugit suut paaqqinninnissat nakorsaatillu tunniunnissaat ajornakusoorpat?

Akissuteqaat:

Paaqqinninnermut napparsimasunullu nakorsaatinik tunniussisarnermut tunngatillugu Peqqinnissaqarfiup sulierusai allanngortinneqarsimanngillat.

**4. Peqqinnissaqarfimmi atorfiit qassit inuttaqanngillat imaluunniit sivikitsumik paarlattaasussanit ullumikkut inuttaqartinneqartat?
- Napparsimavinnut aamma/ imaluunniit distriktinut agguarlugit.**

Akissuteqaat:

Peqqinnissaqarfiup sulisut eqimattanut pingasunut ima agguluttarpai:

- Aalajangersimasumik sulisut (ukioq ataaseq sinnerlugu isumaqatigiissutit malillugit sulisut)
- Paarlattaasut sivikitsumik atorfeqartinneqartut (isumaqatigiissutit malillugit sulisut, ukiorli ataaseq ataallugu atorfillit. Amerlanertigut qaammammiit ataatsimit qaammatinut pingasunut)
- Sinniisuusartut allaffiat aqcutigalugu atorfinitsinneqartut (sinniisuusartut allaffiat aqcutigalugu amerlanertigut ullut 7-30 akornanni atorfeqartinneqartatut)

Massakkuugallartoq nakorsat 122-t missaanniittut atorfeqartinneqarput, taakkua tassaallutik nakorsat ilinniartut kiisalu nakorsaanerit. Taakkunanga 30 aalajangersimasumik atorfeqarput, 85-it sinneruttut qaammatit aqqaneq-marluk tikillugit atorfeqartinneqarlutik arfineq-marlullu sinniisuusartut allaffiat aqcutigalugu atorfeqartinneqarlutik.

Tassunga ilassutitut Peqqinnissaqarfik Disko oqaatigineqarsinnaavoq, massakut ataasiinnarmik aalajangersimasumik nakorsaqarmata, taanna nunap immikkoortuani nakorsaaneruvoq novembarillu aallaqqaataanni nunap immikkoortuani aalajangersimasumik atorfilimmik nakorsaqassanngilaq.

Peqqinnissaqarfik Kujataa nunap immikkoortuani aalajangersimasumik atorfilinnik marluinnarnik nakorsaqarpoq. Peqqinnissaqarfik Avannaani Upernavimmi, Uummannami Qaanaamilu aalajangersimasumik atorfilimmik nakorsaqanngilaq.

Dronning Ingridip Napparsimmavissua taamatuttaaq unamminiagaqarpoq, pingaartumik Pinasuagassanut Immikkoortortami, Tarnimikkut Nappaatilinnut Immikkoortortami Nakorsartittunullu Immikkoortortami nakorsat immikkut paasisimasallu pineqarlutik, nakorsaanerit aalajangersimasumik atorfeqartussat arfiniliusuni pingasut inuttaqanngillat. Tamannattaaq sulisut taarsaannerujussuannik kinguneqartarpoq.

Peqqissaasunut tunngatillugu peqqissaasutut atorfinni massakkuugallartumi 267-iusuni 140-t missaanniittut peqqissaasutut aalajangersimasumik atorfeqartoqarpoq. Atorfiit 60-it missaanniittut massakkuugallartoq sivikitsumik atorfeqartinneqartunik inuttaqarput atorfillu 23-t sinniisut allaffiannit matussuserneqarlutik. Atorfiit sinneruttut assersuutigalugu peqqissaanermi ikiortinit matussuserneqartarput.

Peqqissaavinni amerlanerni ataasiinnarmik peqqissaasumik aalajangersimasumik atorfeqartoqarpoq, peqqissaasullu sinneruttut sivikitsumik atorfeqartitsinikkut sinniisulluunniit allaffeqarfiat aqutigalugu ingerlaavartumik taarserneqartarlutik. Taamaattumik peqqissaasoq aalajangersimasumik atorfilik amerlanertigut immikkoortortami peqqissaasuusarpoq. Nunap immikkoortuini napparsimmavinni peqqissaasut affaasa missaat aalajangersimasumik atorfeqartartuupput.

Dronning Ingridip Napparsimmavissua taamatuttaaq peqqissaasunik aalajangersimasumik atorfilinnik amigaateqarnikkut unammillerneqarpoq. Assersuutigalugu pilattaasarfimmu immikkoortortami K2-mi atorfinni 13-iusuni taamaallaat peqqissaasut pingasut aalajangersimasumik atorfeqartinneqarput. Taamatuttaaq Nakorsartittunut Immikkoortortami atorfiit aalajangersimasunik atorfeqartunik inuttalernissaat sapernartinneqarpoq, taamaattumik sinniisut allaffiat aqutigalugu massakut peqqissaasut qulit atorfeqartinneqarput.

Ikittulli taamatut ajornartorsiuteqanngillat, tassa peqqissaasut amerlanerit aalajangersimasumik atorfeqartinneqartarmata. Taakkua ilaatigut tassaapput Dronning Ingridip Peqqissaavia, Tasiilaq aamma Sisimiut.

Allanik aamma suliaqartartunik soorlu peqqissaasunik sulisussarsiorneq aalajangersimasumillu atorfinitsitsineq sapernarsinnaavoq, taamaattumik allanik suliaqartartut soorlu peqqissaanermi ikiortit meeqqanut inuusuttunullu tunngatillugu suliassat isumagisarpaat.

Kigutit nakorsaat aalajangersimasumik atorfeqartinneqartut aqqaniliupput sivikitsumillu atorfeqartinneqartut 17-iullutik, taakkualu qaammatini ataatsimiit arfinilinnut siviutigisumik atorfeqartinneqartarput. Tamatuma saniatigut atorfiit arfineq-marluk inuttaqartinneqanngillat, tassanngalu atorfiit arfinillit sivikitsumik inuttaqartinneqartarput ukiumut qaammatini sisamani. Kingullertut eqqaaneqartoq nunaqarfinnik sullissinermut ass. matussusiinermut atorneqartarpoq.

**5. Qanoq ilinniarsimasut peqqinnissaqarfimmi sulisussarsiarissallugit ajornarpat aamma sooq?
- Ajornanngippat ilinniagaat tunngavigalugit agguarlugit tunngavilersuinertalerlugit.**

Akissuteqaat:

Peqqinnissaqarfimmi tamarmi sulisussarsiorneq annertuumik unamminartoqartinneqarpoq. Peqqinnissaqarfimmi suliassaqarfiit tamarmik sumiiffinnilu tamani aalajangersimasumik atorfilinnik – ilinniarsimasumik ilinniarsimannigitsunillu aamma Dronning Ingridip Napparsimmavissuani nunallu immikkoortuini – sulisussarsiorneq unamminartoqarluni.

Tamannali nakorsanut peqqissaasunut malunnarnerpaavoq, taakkua upalungaarsimanermut/pigaartuunermullu isumalluutaangaatsiartarmata. Taamatutaaq peqqissaanermi ikiortinik, meeqqanik peqqissaasunik ernisussiorturnillu sulisussarsiorneq unamminiarnarpoq.

Sulisussarsiornermut sulisunillu aalaakkaatsuutitsinissamut aningaasat pingaartillugit atorpeqarnissaat sulissutigineqarualartoq kiisalu sinniisut allaffiannik atuisoqarualartoq peqqinnissaqarfimmi atorfiit tamarmik inuttalernissaat ajornakusoorpoq.

Pissutaasut ilaat tassaavoq Danmarkip nunallu avannarliit allat, aamma peqqinnissaqarfimmi iliuuseqarneruneq, assersuutigalugu Danmarkimi kommunini peqqissaasut 1.500-nik ilaneqarnerat, pissutigalugu sulisussarsiornikkut aamma unammillerneqarnerat. Taamatutaaq Danmarki kingullermernit meeqqat pillugit iliuuseqarnerulerpoq ukiunilu tulluuttuni meeqqanik peqqissaasut amerlanerit atortussanngorlugit. Tamanna tamakkuninnga suliaqartartunik unammillersinnaanermut sunnuteqarnerussaaq.

Nakorsat ilinniarnermi aalajangersimasunik taamaallaat immikkut paasisimasaqarnerulerpartut taamaalillutillu peqqinnissaqarfimmi immikkoortortaqarfimmi minnerusuni, soorlu Narsami, nakorsatut atorfeqarnissartik sapernarnerutilertarlugu, tamatumani nakorsatut suliaqarnermi assigiinngitsorpasuarunik ilisimasaqarnissaq pisariaqartarmat. Kalaallit Nunaanni taamatutaaq nakorsat arlalinnik nakorsaariaatsikkullu ilisimasalinnik amerlasuut pisariaqartinneqarput, tassa innuttaasunik assigiinngitsorpasuarunik nappaatilinnik sullissisartussaagamik tamatumalu saniatigut najukkami akisussaaffiit kisimiipajaarlutik isumagisartussaagamikkut.

Taamatutaaq peqqinnissaqarfiup iluani, soorlu peqqissaasutut, meeqqanik peqqissaasutut nakorsallu, kalaallit ilinniarsimasut Nuummi atorfinikkusullutik qinnuteqakulanerusarput. Ilaqutariittut atugassarititaasut, soorlu aapparisaq suliffeqarnissaa meeqqanullu neqeroorutit kiisalu sulinermi periarfissat, peqqissutsikkut suliaqartut pigaartuusinnaanerisigut suleqatinillu isumasiuisinnaanikkut isumannaallisaanerup pitsaanagerarnera, pissutaanerarneqartarput.

Peqqinnissaqarfiup sulisussarsiornikkut sulisunillu aalaakkaatsuutitsinissamut periarfissat qanoq pitsanngorsarneqarsinnaanerat eqqumaffigiuartarpaa. Tassunga ilanngullugit ilaatigut Danmarkimi napparsimmaviit arlalit sulisussarsiornikkut suleqatigiissinnaaneq pillugu oqaloqatigineqarput, tamannali pillugu misilittakkanit misissuinernillu ersersinneqarpoq isumaqatigiissuteqarnissamut uku unamminiarnartinneqarnerusartut:

- Akissarsiat – tassunga ilanngullugu eqqortumik akissarsisarnissamik, akileraartarnissamik akissarsiallu allagartaasa suliaqarnissaannik qulakkeerinnineq
- Ineqarneq – pitsaassuseq kiisalu ineqarnermut akiliut
- Interneti tassunga ilanngullugu akit qaffasinnerat
- Meeqqanik paarsisitsisarneq atuarfiillu
- Danmarkimut angalanissamut periarfissat

6. Peqqinnissaqarfimmi sulisussanik amingaateqarnermut tunngasunik allanik soqutiginaatilinnik Naalackersuisut paasissutiisinnaappat?

Akissuteqaat:

Peqqinnissaqarfiup sulisoqarnikkut unammillerneqarnerata kingunerisaanik Peqqinnissaqarfimmi massakkorpiaq ulluinnarni ingerlatsinerup ingerlatinnissaa, tassunga ilanngullugit napparsimasut pinasuatumik katsorsarneqarnissamik pisariaqartitsisut katsorsarneqarnissaannik qulakkeerinnineq, taamaallaat aallutarisinnaavaa.

7. **Naalackersuisut eqqarsaatigisimanerlugu peqqinnissaqarfimmi katsorsaariaatsit, sulisussarsioriaatsillu allanngortinnissaannut nutaamik eqqarsarniarlutik imaluunniit aamma immikkoortuni allani?
- Taamaassimappat qanoq? Suut pilersaarutaappat?**

Akissuteqaat:

Peqqinnissaqarfiup atugassarititaasut tunngavigalugit katsorsaariaatsit pitsanngorsarnissaat sulissutigiuannarpaa. Massakkuugallartoq qarasaasiakkut sullissineq nunaqarfimmi Danmarkimilu immikkut ilisimasalinnit atorneqarneranik tapersersuineramik qulakkeerinnineq aallunneqarpoq.

Qarasaasiakkut nakorsartitsisarnermi unamminiarnartoq tassaavoq sivikitsumik atorfeqartinneqartut suliassaq pillugu pisariaqartumik ilisimasaqannginnerat, taamaattumik tamatuminnga pitsaanerpaamik atuinissamut tunngatillugu peqqinnissaqarfik unammillerneqarpoq.

Sulisussarsiorneq, ineriartortitsineq sulisunillu aalaakkaatsuutitsineq

Sulisussarsiornermi sulisunillu aalaakkaatsuutitsinermi suliarujussuaq – ilaatigut Danmarkimi napparsimmaviit suleqatigalugit sulisunik kaaviiartitsineramik aaqqiissummik pilersitsinikkut – aallartinneqareersoq aallaavigalugu susassaqarfimmi nutaamik ataatsimullu isiginnilluni eqqarsartaaseqarnissaq pisariaqarpoq.

Suliniutit nutaat peqqinnissaqarfimmut qinnuteqartunik naleqquttunik amerlisitsisussat ataqatigiissumik annertuumik iliuuseqarnerup ilaanissaat pingaaruteqarpoq (apeqqummut 5-mut akissut kingulleq).

Peqqinnissaqarfik nutaatut Danmarkimi sulisussarsiornermik ineriartortitsisussamik pitsanngorsasussamillu suliniummik aqutsisumik atorfinitsississaaq, taassuma Kalallit Nunaanni Danmarkimilu suleqatini qanimut suleqatigalugit sulisuusimasut attaveqatigiittartut atorlugit Peqqinnissaqarfitsinni inulerisut qaffasissumillu ilinniarsimasut ersarinnerulersillugillu ujtarsuunerulersillugillu ussassaarnerussavai.

Tamatuma saniatigut suliniummik aqutsisup peqqinnissaqarfik internetikkut attaveqatigiittarfiit, soorlu LinkedIn, Facebook aamma Instagram atorlugit, sulisussarsiornermi allagarsiissutinik Kalaallit Nunaannillu oqaluttuanik nuannersunik attuumassuteqartut tapersiisullu pitsaanerusumik nittarsaannerussavaa.

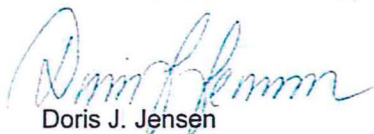
8. Naalackersuisut ilisimanerlugu napparsimavimmi atortut suut amingaatigineqarnesut, qanoq akeqarnesut aamma aningaasat qassit immikkut pisariaqartinneqarnesut peqqinnissaqarfiup neqeroorutigisinnaassappagu pisariaqartitsineq naapertorlugu ikiunnissani, ikiorsinnaajumallugit napparsimasortagut aamma utoqqartagut?

Akissuteqaat:

Ikiuineq piumaneqartoq neqeroorutigisinnaajumallugu nakorsaanermi atortut amingaatigineqanngillat. Katsorsaaneq ineriartortitsinerlu pitsaanerpaaq qulakkeersinnaajumallugu sulisut aalaakkaatsut pisariaqartinneqarput.

Nakorsaanermi atortunik pisinermut peqqinnissaqarfik aningaasaateqarfeqarpoq, tamatumangalu pisariaqartinneqartut ingerlaavartumik matussuserneqartarput. Annertunerusunik pisinissami, soorlu MR-scannerinik, immikkut qinnuteqartoqartarpoq.

Inussiarnersumik inuulluaqquillunga

Doris J. Jensen